

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Ukraine

БЮДЖЕТ для громадян Великокучурівської громади

Цьє видання стало можливим завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів

Шановні жителі Великокучурівської сільської територіальної громади!

Наша громада утворилась однією з перших в Чернівецькій області завдяки реформі децентралізації в 2015 році. До складу громади входять села Великий Кучурів, Годилів, Тисовець, Снячів та Глибочок Снячівський.

В результаті об'єднання бюджет нашої громади збільшився, що дозволило значно покращити освітні, медичні, культурні, адміністративні та інші послуги, які надаються на місці, поліпшити інфраструктуру.

Тепер кожен житель може долучитись до формування бюджету громади. Щоб спонукати вас до активної участі та підвищити ваші знання щодо бюджетних відносин та формування бюджету на рік, пропонуємо вашій увазі цікаву розробку - «Бюджет для громадян». Бо всі ми – платники податків, на наші гроші утримуються установи соціальної сфери, розвивається житлово-комунальне господарство, будуються і капітально ремонтуються дороги і багато іншого. Громадянам потрібно зрозуміти, що тільки легальна заробітна плата і платежі до бюджету створять спроможну громаду. Ви регулярно відраховуєте в бюджет гроші і маєте право знати, чи ефективно вони витрачаються і на які цілі.

Сподіваюся, що за допомогою цього документу ви зрозумієте, як наповнюється бюджет і куди витрачаються кошти платників податків протягом року, адже що більше людей будуть розуміти бюджетний процес та будуть залучені до бюджетного процесу, то вищим буде результат!

**Не чекаємо, а діємо!
З повагою, сільський голова Василь ТОДЕРЕНЧУК**

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Це спрощена, позбавлена технічної мови інформація про бюджет територіальної громади (місцевий бюджет).

Бюджет для громадян допомагає кожному жителю територіальної громади зрозуміти бюджет своєї громади, побачити своє місце в бюджетному процесі, усвідомити, що бюджет територіальної громади формується з коштів платників податків, а самі кошти в бюджеті не з'являються нізвідки та не витрачаються керівництвом громади та депутатами місцевої ради на власний розсуд.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ – фінансовий план територіальної громади, в якому визначаються джерела і прогнозні показники надходжень коштів та на що саме вони витратяться. Бюджет територіальної громади формується та витрачається відповідно до процедур, вимог, правил, визначених Бюджетним кодексом України. А це означає, що законом чітко визначено, яким чином і за рахунок чого формується місцевий бюджет, а також на що саме і як можуть витрачатися кошти місцевого бюджету. Бюджет територіальної громади затверджується щорічно місцевою радою на відповідній сесії. Також місцева рада може вносити у разі потреби зміни до бюджету територіальної громади.

Бюджетні кошти – це належні відповідно до законодавства надходження і витрати місцевого бюджету.

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ – це надходження до бюджету. В територіальній громаді справляються податки і збори, частина яких надходить до бюджету. Також можуть бути і неподаткові надходження, як от: кошти, отримані за рахунок оплати надання адміністративних послуг або зароблені бюджетними установами; кошти, які передаються в місцевий бюджет з Державного бюджету або інших місцевих бюджетів (див. Трансферти).

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ – кошти, що витрачаються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним місцевим бюджетом. Видатки можуть бути поточні та капітальні. Поточні спрямовують на виплату зарплат, оплату комунальних послуг тощо, а капітальні – на будівництво, ремонт, придбання техніки й обладнання тощо.

ТРАНСФЕРТИ – кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету територіальної громади. Трансферти можуть бути у вигляді дотацій чи субвенцій.

СУБВЕНЦІЇ – кошти, які передаються з бюджету іншого рівня (Державного, обласного, районного бюджету, бюджету іншої територіальної громади) до місцевого бюджету територіальної громади на певну мету. Ці кошти можна витратити лише за визначеним призначенням. Приклади субвенцій: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери, освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенція з місцевого бюджету однієї територіальної громади іншій територіальній громаді на забезпечення надання соціальних послуг певній категорії громадян.

ДОТАЦІЇ – це своєрідна доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів, або іншими словами, на вирівнювання доходної спроможності бюджету, який отримує такі кошти.

ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД – кошти, які витрачаються на надання послуг населенню (освітніх, медичних тощо). Наприклад, з нього фінансують виплату заробітної плати в комунальних закладах та установах, освіту (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культуру (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицину (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціальний захист, фізичну культуру і спорт (дитячо-юнацькі спортивні школи, заходи та змагання різного характеру).

СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД – кошти, які також спрямовуються на фінансування надання різного виду послуг в територіальній громаді, але з однією суттєвою відмінністю – джерела їх надходження чітко визначені і вони мають витратитися на конкретні цілі і за визначеними напрямками використання. До спеціального фонду, наприклад, зараховуються надходження від програм міжнародної технічної допомоги, або власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевого бюджету, інші власні надходження територіальної громади.

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, втілення масштабних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

БЮДЖЕТ – це ключовий інструмент управління територіальною громадою, а також її розвитку відповідно до визначених пріоритетів та цілей. Діяльність органу місцевого самоврядування з одним бюджетом на один бюджетний період (один рік) охоплює час від формування місцевого бюджету до звітування про результати його виконання. Зазвичай ця діяльність триває довше одного календарного року (тобто довше, ніж сам бюджетний період). Така діяльність протягом визначеного часу становить бюджетний цикл, який можна поділити на 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ. Прогноз бюджету розраховується на три роки – плановий (той, на який плануємо бюджет) і два наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні три роки, а також на які цілі витратитимуться гроші із зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради, до 1 вересня затверджується на виконкомі та передається на розгляд відповідній місцевій раді.

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ. Попередній проєкт рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення і бюджет оприлюднюються на сайті ради.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Крім цього, під час виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін до нього. Усі зміни проходять окрему процедуру – від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Також законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

ЗВІТУВАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт проходить усю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Крім цього, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету має відбутися не пізніше 20 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлений звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

Липень – вересень

У цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні три роки.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділі – листом, надісланим звичайною чи електронною поштою;

Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу (контакти дивіться в кінці цього документу). Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;

Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

Листопад – 25 грудня

У цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Взяти участь у бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;

Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;

Допомагати фінансистам у створенні бюджету для громадян; Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

Січень – 20 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення; Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;

Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

Травень – жовтень

У цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Подавати пропозиції до бюджету депутатам; Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян; Взяти участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

Січень – грудень

У цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

ЯК ДОЛУЧИТИСЯ:

Подати проєкт на конкурс бюджету участі. Брати участь у кампаніях агітації за проєкти бюджету участі та голосувати за проєкти бюджету участі; Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;

Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ?

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Крім цього, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

НАСЕЛЕННЯ ГРОМАДИ:

Загальна
кількість:

14 591 осіб

Працездатне
населення:

9301 осіб

Працевлаштоване
населення:

1674 осіб

РОЗПОДІЛ ЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ ЗА ГАЛУЗЯМИ (кількість осіб):

Сільське господарство

31

Промисловість

76

Будівництво

114

Транспорт

52

Торгівля

812

Освіта

357

Готелі, ресторани

47

Охорона здоров'я

92

ГАЛУЗИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ:

ГАЛУЗИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ:

ВИРОБНИЦТВО: ТОВ «Евровіндовс», ТОВ «Аплот», ТОВ «Снячів»;

БУДІВНИЦТВО: ТОВ «ЗахБуд Ком»;

САДІВНИЦТВО ТА РОСЛИННИЦТВО: ДПДГ «Яблунівське ПДСС ІС НААН», ТОВ «Снячів торг»;

ТОРГІВЛЯ: ТОВ «Мартін трейд», ТОВ «СІАНОН ЛТД», СТ «Велико-Кучурівське ССТ»

СТАН ДОРІГ У ГРОМАДІ:

Протяжність доріг, що потребують капітального ремонту: **56 км**

Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту: **137 км**

Школи громади:

4

Дитячі садки громади:

3

Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади:

1

Земля сільськогосподарського призначення:

3895 га

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ?

Пріоритетами розвитку нашої громади на найближчі 10 років є:

Пріоритет 1: Розвиток підприємницької активності в громаді

Пріоритет 2: Благоустрій місць громадського користування

Пріоритет 3: Покращення інженерно-транспортної інфраструктури в громаді

Пріоритет 4: Удосконалення системи послуг з водопостачання та водовідведення

Пріоритет 5: Розвиток освітнього простору, орієнтованого на дитину

Пріоритет 6: Розширення можливостей культурного дозвілля для молоді та осіб старшого віку.

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ?

Бюджет Великокучурівської СТГ становить у 2021 році **100,6 млн грн.**
Співвідношення власних доходів та трансфертів складає відповідно 30,8% до 69,2%.
Найбільшим джерелом власних доходів нашого бюджету є податок на доходи фізичних осіб, єдиний податок, податок на майно, плата за надання адміністративних послуг.

ДОХОДИ ГРОМАДИ, 2021 РІК (тис. грн)

ТРАНСФЕРТИ

ВЛАСНІ ДОХОДИ

+

= 100 600,3

ГРОШІ, ЯКІ ОТРИМУЄ ГРОМАДА ВІД ДЕРЖАВИ

Базова дотація	25 058
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	37 819
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	1 096
Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	1 001,4
Дотація з місцевого бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету	3 676,1
Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	469,7
Субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти "Нова українська школа" за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	432,8
Інші субвенції з місцевого бюджету	80,5

ВСЬОГО: 69 633,5

ВЛАСНІ ДОХОДИ ГРОМАДИ

Податкові надходження (всього)	25 498,8
Податок на доходи фізичних осіб	9 395,7
Акцизний податок	594
Рентна плата	295
Податок на майно	8 371,6
Єдиний податок	6 842,5
Неподаткові надходження (всього)	3 764,8

Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	1 072,2
Власні надходження бюджетних установ	2 610,6
Інші	82
Доходи від операцій з капіталом (всього)	1 003,2
Надходження від продажу землі і нематеріальних активів	1 003,2
Цільові фонди	700

ВСЬОГО: 30 966,8

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ ЗА ГАЛУЗЯМИ (тис. грн)

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ (тис. грн)

ОСВІТА всього: 68 945
 з них на оплату праці 59 947,7
 з них на оплату енергоносіїв 2 609,2
 з них інші видатки 6 388,1

УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ всього: 15 006,3
 з них на оплату праці 12 999,9
 з них на оплату енергоносіїв 347
 з них інші видатки 1 659,4

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

Загальноосвітній заклад	Кількість учнів	Відатки на заклад, тис. грн	Відатки на одного учня, тис. грн	Відатки на оплату праці в перерахунку на 1 учня
Великокучурівський ЗЗСО	704	21338,1	30,3	28,1
Годилівський ЗЗСО	409	12547,9	30,7	27,2
Снячівський ЗЗСО	154	4672	30,4	28
Тисовецький ЗЗСО	343	10309,4	30	27,3

Згідно зі стратегією розвитку громади, яка розробляється на 2021-2025 роки, ПРІОРИТЕТНИМИ ВИДАТКАМИ Є:

- розвиток освіти, що включає оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти (будівництво спортивного залу з класними кімнатами, будівництво нової школи на 400 учнів Тисовецького ЗЗСО, реконструкція Годилівського ЗЗСО та ЗДО «КАЗКА»);
- благоустрій населених пунктів громади (модернізація, реконструкція та будівництво нових ліній вуличного освітлення, водовідведення – встановлення бетонних жолобів, встановлення баків для роздільного збору сміття);
- улаштування спортивних майданчиків в селі Снячів та ігрових майданчиків в селах Тисовець та Великий Кучурів;
- поточний та капітальний ремонт доріг комунальної власності;
- створення центру розвитку соціального та молодіжного підприємництва/коворкінг-простору як частини відкритого молодіжного простору Великокучурівської СТГ.

ВИДАТКИ НА РОЗВИТОК ГРОМАДИ

На 2021 рік зосереджено увагу на виконання заходів, які спрямовані на досягнення декількох ПРІОРИТЕТІВ громади, визначених Стратегією її розвитку:

- Громада – центр підприємництва та дозвілля
- Громада – територія комфорту
- Громада – сприятливий простір для розвитку та самореалізації

- ✦ капітальний ремонт приміщень Центру культури та дозвілля Великокучурівської сільської ради села Великий Кучурів
- ✦ будівництво спортивного майданчика зі штучним покриттям в с. Снячів
- ✦ будівництво нового навчального корпусу Тисовецького ЗЗСО
- ✦ капітальний ремонт Годилівського та Великокучурівського ЗЗСО
- ✦ проведення капітального ремонту харчоблоку Снячівського ЗЗСО
- ✦ капітальний ремонт покрівлі будинку сімейного типу Великокучурівської сільської ради (с. Тисовець, вул. Миру, 8) та придбання житла для дитини-сироти
- ✦ капітальний ремонт частини приміщень ЦКД для створення спеціалізованої служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі за адресою: с. Великий Кучурів.

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Розмір фінансування
в 2021 році, тис. грн

корегування кошторисної документації на реконструкцію чинного клубу під актовий зал загальноосвітньої школи I-III ступенів на 400 учнів з прибудовою критої галереї та двох корпусів по вул.Пантівській,5 в с.Тисовець Чернівецького району Чернівецької області

74,8

капітальний ремонт покрівлі будинку сімейного типу Великокучурівської сільської ради, с.Тисовець, вул. Миру, 8

200

виготовлення проектно-кошторисної документації на капітальний ремонт мостів

220

проведення капітального ремонту харчоблоку Снячівського ЗЗСО

360

реконструкція музею ім.А.Душак

600

капітальний ремонт приміщень Центру культури та дозвілля Великокучурівської сільської ради села Великий Кучурів

954,2

будівництво спортивного майданчика з штучним покриттям в с.Снячів

1 000

капітальний ремонт частини приміщень ЦКД для створення спеціалізованої служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі за адресою: с. Великий Кучурів, вул. Головна, 20 Чернівецького району Чернівецької області

1 022,6

капітальний ремонт Годилівського ЗЗСО

1 660

капітальний ремонт Великокучурівського ЗЗСО

1 816,7

будівництво нового навчального корпусу Тисовецького ЗЗСО

4 328,8

ВСЬОГО:

12 237,1

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Великокучурівська сільська рада завжди відкрита для пропозицій, тому, якщо маєте цікаві ідеї, просимо звертатись до сільської ради за адресою:

59052, вулиця Головна,1, село Великий Кучурів
Чернівецького району Чернівецької області.

Тел. фінансового відділу: 67-678

Сайт громади: <https://velikokuchurivska.dosvit.org.ua/>

А також ви можете скористатись електронною формою для подання пропозицій до бюджету громади на 2022 рік:

